

# Caritat un llibre almoïna

Jacint Verdaguer

ESTUDIS VERDAGUERIANS

Sèrie La Damunt

**Caritat  
un llibre almoïna**

**Jacint Verdaguer**

**Fundació Jacint Verdaguer  
Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de l'Universitat de Vic**

Primera edició  
Novembre 2011

Coordinació  
Carme Torrents i Buxó

Disseny Portada  
Eumogràfic

Maquetació  
Mireia Munmany / Daví

Llicència  
Creative Commons  
La Fundació Jacint Verdaguer  
Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la UVic



## Presentació

La Fundació Jacint Verdaguer en el marc de la seva missió de donar a conèixer l'obra de Jacint Verdaguer emprèn una nova iniciativa amb la col·laboració de la Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la UVic que consisteix a iniciar una col·lecció de llibres digitals sobre textos del poeta de Folgueroles.

L'objectiu d'aquesta iniciativa és posar a l'abast del lector textos que han estat poc valorats dins el corpus literari verdaguerià, que són d'accés difícil, o bé presentar antologies temàtiques i traduccions que donin a conèixer l'obra de l'autor a un públic ampli.

La col·lecció digital que encetem vol enllaçar i donar continuïtat a la Sèrie La Damunt, de la col·lecció Estudis Verdaguerians, que va néixer l'any 1990 amb l'edició de *Brins d'espígol. Un jardí verdaguerià de Folgueroles*, impulsada i produïda per Amics de Verdaguer i la Casa Museu Verdaguer, un llibre que fou reeditat el 1994. El segon volum de la col·lecció fou *Ruta Verdagueriana de Folgueroles*, de Ricard Torrents, que es va editar el 1992 i que el 2000 va tenir una segona edició revisada per l'autor. El tercer llibre de la sèrie va ser *Cançoner Verdaguerià* d'Oriol Portell i Joan Vilamala, publicat el 2000.

El quart volum *Què diuen els ocells? Proses i poesies*, a cura d'Andreu Bosch i Rodoreda i M. Àngels Verdaguer, amb pròleg de Ricard Torrents, que es va publicar el 2003.

L'etapa que ara iniciem amb el llibre **Caritat**, un llibre almoïna, vol contribuir també a la difusió de l'obra verdagueriana i respondre a les necessitats dels nous temps, fent-la accessible a la xarxa però sense deixar de banda el llibre en suport paper de tal manera que se'n podran fer edicions sota comanda o tiratges reduïts.

L'etapa que ara iniciem amb el llibre **Caritat**, un llibre almoïna vol contri-buir també a la difusió de l'obra verdagueriana i respondre a les neces-sitats dels nous temps fent-la accessible a la xarxa però sense deixar de banda el llibre en suport.

El llibre conté un pròleg a càrrec de Ramon Pinyol i els poemes que hi va aplegar el poeta en la darrera edició del llibre.

### **Carme Torrents**

Fundació Jacint Verdaguer

Quan es compleix el primer lustre de la creació de l'entitat

Folgueroles, desembre de 2011

### **Els terratrèmols de Granada de 1884 i la solidaritat dels escriptors**

La nit del 25 de desembre de 1884 un terratrèmol d'una gran intensitat va sacsejar la península ibèrica i, en especial, les províncies andaluses de Granada i Málaga. La magnitud del desastre va generar un ampli moviment de solidaritat arreu d'Espanya i fins de diversos llocs d'Europa. El sisme, el més important sofert a la península des del famós de Lisboa de 1775, va deixar un gran nombre de morts i damnificats. La premsa, que aleshores disposava de nous mitjans tècnics, va fer un gran desplegament per tal de cobrir la notícia, que va ser presentada plàsticament a través de nombrosos gravats i fotografies. L'impacte de les imatges, sens dubte, va contribuir a despertar els sentiments solidaris dels ciutadans. A banda de les autoritats, especialment actius van estar els bisbats, la premsa i la intel·lectualitat amb subscripcions arreu del país a favor dels que llavors es van denominar «els pobres d'Andalusia».

A Catalunya, les campanyes eclesiàstiques i civils van ser singularment remarcables. Entre els escriptors es van posar en marxa diverses iniciatives per recollir materials literaris i artístics que, en aplegar-se en números especials de premsa o en volum, permetessin d'obtenir recursos per als afectats. Era un sistema que ja s'havia utilitzat amb anterioritat, sobretot a França, davant d'altres catàstrofes i que es continuarà emprant en les dècades posteriors. Hi havia el precedent relacionat amb les desastroses inundacions de Múrcia del 14 d'octubre de 1879 en què va destacar la premsa madrilenya i la de París. De fet, aquesta darrera va arribar a editar un periòdic, titulat *Paris-Murcia*, amb col·laboracions d'artistes i literats francesos. I a Madrid, van editar, «a expensas y de orden espontánea de S. M. el Rey [Alfons XII]», un gruixut volum amb col·laboracions només en castellà de molts escriptors: *El libro de la caridad dedicado por los poetas al socorro de las víctimas de las inundaciones en las provincias de Levante* (Madrid: Impr. de Enrique Rubiños, 1879, 511 pàgines). En tot cas, a Barcelona alguns escriptors van engegar algunes accions d'aquest tipus, no totes reeixides. Verdaguer, d'una manera o altra, va estar relacionat amb totes les que es coneixen i va posar en marxa també la seva personal.

Davant de les notícies de les calamitats que els sismes (van tenir rèpliques durant dos mesos) provocaven i del moviment de solidaritat que va despertar en la societat i que Verdaguer va poder comprovar directament en el palau episcopal de la capital catalana, on la gent portava almoines de tot tipus, segons explica en la carta-pròleg del llibre adreçada al bisbe de Barcelona, l'escriptor es va sentir profundament colpit. Aleshores, continua dient, es preguntà què podia donar i es respongué, afirmant la seva condició d'escriptor: «si hagués sigut flequer hauria duit un parell de pans, sent poeta, me creguí obligat a donar poesia». Hi rebla la seva voluntat caritativa amb una citació en llatí de la Bíblia, amb la qual subratlla una altra de les seves condicions personals: ell no és una persona no acabalada, «*quod autem habeo, hoc tibi do* (Ac 3,6); [De plata i or no en tinc,] però el que tinc t'ho dono.

De totes les iniciatives sorgides dels cercles literaris catalans la més ràpida i efectiva va ser la de Jacint Verdaguer. En efecte: tres setmanes més tard de la catàstrofe, el 13 de gener de 1885, ja presentava el llibre **Caritat** al bisbat de Barcelona a fi que es nomenés el censor eclesiàstic per poder-lo publicar. Fou designat un intel·lectual de renom, Josep Torras i Bages, el futur bisbe de Vic, que va informar favorablement sobre la publicació el 23 d'aquell mateix mes. Amb tot i això, Torras, que devia tenir els originals el mateix dia que va demanar la censura eclesiàstica o una mica abans —no era difícil per un escriptor de prestigi obtenir el censor que volia i, doncs, ateses les presses per editar de Verdaguer no seria estrany que ell mateix els hi hagués donat—, ja escrivia al poeta just el dia 13 el següent: «la poesia La cegueta és preciosa, mes hi ha una paraula que m'hi fa un xic de nosa: “Com les idees per lo cervell”. Eixa expressió és un xic materialista: les idees són en lo enteniment, en l'esperit, puix són coses immaterials i espirituals. Com lo poeta parla lo llenguatge del poble i no se li deu exigir rigorisme filosòfic, si vostè té dificultat en arreglar lo vers, també ho passaré; mes crec que, sobretot ara, en època de realisme, convé ser exigent en tot lo que pugua afavorir la mala tendència» (*EPISTOLARI DE JACINT VERDAGUER*, vol. IV. Barcelona: Barcino, 1974, p. 211). Verdaguer no va poder o no va voler tocar el vers.

Que l'escriptor s'apressava perquè sortís el llibre s'evidencia també en altres llocs del seu epistolari. Cap al dia 20 donava la notícia de la compilació del llibre al seu amic Jaume Collell, a qui enviava un poema del recull, perquè el publicués al setmanari que aquell dirigia, *La Veu del Montserrat*, de Vic, demanant-li, però, que no digués «una paraula del volum [que] vull que vinga de sobte». A la vegada li pregava que li retornés l'original de la poesia «com més aviat millor, per si hi falta res i portar-la a la impremta» (Ibid., p. 212). El recull va sortir al carrer el 30 d'aquell gener, abans que les altres publicacions d'intenció benèfica que estaven en marxa a la capital catalana.

Cal remarcar, en relació a la iniciativa verdagueriana, dos fets. L'un, la discreció i la celeritat amb què va actuar. L'altra, com ha dit Isidor Cònsul i ja hem remarcat més amunt, «la reivindicació professional del seu ofici de poeta que fa en el pròleg» («Introducció» a **Caritat**, dins Jacint Verdaguer, *Poesia*, I. Barcelona: Proa, 2005, p. 288).

### El llibre: costos i beneficis

L'aplec **Caritat**, imprès per l'Estampa de Fidel Giró, la impremta habitual del poeta, fou editat pel llibreter-editor Àlvar Verdaguer de Barcelona (sense cap parentiu amb l'escriptor) i va sortir a la llum pública el 30 de gener de 1885. De format de butxaca (160x114 mm), tenia 100 pàgines (incloent les de l'índex), paper de qualitat i cobertes de cartolina. Es venia a 4 rals (o sia, una pesseta) i fou pagat per Jacint Verdaguer. Segons una carta d'ell mateix al poeta Josep Lluís Pons i Gallarza, el benefici que donà fou de «260 duros» (o sia, 5.200 rals o, en pessetes, 1.300). El crític Isidor Cònsul va calcular que els costos d'edició devien ser de 30 cèntims per exemplar, d'un tiratge estimat de 3.000. Les vendes devien suposar, doncs, un ingrés brut precisament de tres mil pessetes, del qual deduïts els costos d'impressió (900 pessetes) i la comissió del 25% dels llibreters (750 pessetes), dóna resultat final que devia rondar les 1.350 pessetes, .

xifra que s'acosta als 260 duros esmentats (Isidor Cònsul, «260 duros als pobres d'Andalusia (notes sobre Verdaguer i els negocis editorials)», *Anuari Verdaguer*, núm. 14 (2006), p. 263-278).V

El llibre consta que s'exhaurí relativament de pressa (a primers de març ja parlava de reeditar-lo) i el 16 de maig el setmanari vigatà *La Veu del Montserrat* donava la notícia que s'acabava de posar a la venda la segona edició, realitzada pels mateixos impressor i editor, ara amb un paper de qualitat corrent, però amb cobertes de tela (hi ha exemplars de color verd i marró, com a mínim). El preu era de sis rals (1,50 pessetes) i n'ignorem tant els costos com els beneficis i el tiratge així com en quin moment s'exhaurí l'edició (a finals de 1888 encara consta en altres obres del poeta com a disponible). Verdaguer hi va afegir quatre poemes nous i, com era el seu costum, va revisar la resta. Així, el llibre va passar a tenir 110 pàgines (índexs inclosos). Les mides van variar lleugerament: ara 154x104. Si-gui com vulgui, el 1893 en va sortir una tercera edició, ampliada amb dos poemes nous, a càrrec de la Llibreria i Tipografia Catòlica de Barcelona, amb paper corrent i tapes senzilles, amb un preu de venda d'una pesseta, un altre canvi en les mides (162x104) i 112 pàgines (taula inclosa). Ja no hi va haver cap més edició del recull en vida de Verdaguer.

### Una obra miscel·lània

Amb la diligència que hem vist, el procés de confecció del recull és explicat de manera ben explícita en el pròleg: «Buidí mes escorregudes cartes, aprofití algun retall, doní forma a alguna idea, i veus aquí la història d'aquest petit llibre». La primera edició va aplegar trenta composicions, de les quals una vintena eren desconegudes i la resta ja havien estat publicades a la dècada dels vuitanta o ho foren gairebé simultàniament amb l'aparició de *Caritat* (cosa que sembla indicar que les acabà aquell mes de gener de 1885 per incloure-les en el recull).

Si les composicions del llibre són de procedència tan variada com el mateix poeta explica, no és estrany tampoc que el contingut sigui també ben

divers. Hi predominen les poesies que es poden posar sota l'etiqueta de «religioses», però, al seu torn, aquestes presenten les moltes direccions que pot adoptar la literatura religiosa: des de la mística que recorda textos del llibre *Idil·lis i cants místics* (1879), com, posem per cas, «Amor», «La rosa marcida» o «Mane nobiscun, Domine» fins a la moral com «Lo rector de Vilanova» o la més simplement edificant com «Amor de mare» i «Amor de fill», passant per dos de devots vers la Mare de Déu de Montserrat, un que havia de tenir molt fortuna posterior, «La mort de l'escolà», i un altre d'agraïment «Als catalans de Filipines que m'han enviat una corona de llorer d'argent». No hi manca algun poema de circumstàncies, de notable valor literari, com «A la mort de D. Antoni López», i algun altre de temàtica civil, també dels millors del recull, com «L'heura», centrat en un tema tan romàntic com és el de les ruïnes, o una «tradicció empordanesa», en el cas del poema narratiu «Lo bruel».

En la primera edició, només hi va haver temps d'escriure'n un de centrat en les desgràcies que motivaren l'aplec, «La veu de l'Atlàntida» (a la segona, hi afegí en aquesta línia, el sentit romanç «Lo cego d'Alhama» i un altre relacionat amb una altra catàstrofe natural, una riuada, «Record de Múrcia»). En aquesta reedició hi va incloure quatre poemes nous, els dos acabats de citar, una quarteta breu («Per què el Déu de la pau permet la guerra?») i un de força interessant, «En Comillas», on oposa els records d'infantesa a la dura realitat del present. A la tercera edició, encara va engruixar el recull amb dues peces noves: l'«Himne a sant Felip Neri», escrit a petició dels felipons en ocasió de la tercer aniversari de la mort del sant, i un diàleg exemplaritzant, «Jesús i l'infant».

Les poesies de **Caritat**, almenys una part, incideixen d'una manera o d'una altra en el tema de la caritat i amb d'altres que s'hi relacionen (la pobresa, la humilitat, l'orfenesa, l'amor matern, les persones desemparades, etc.). En moltes hi traspuja la preocupació pels temes socials de Verdaguer, embolcallada per la solució que tant ell com l'Església propugnaven per resoldre la lluita de classes: la caritat. Ho deixa ben clar ja en la poesia que obre el llibre, escrita expressament: «oh Caritat!, cadena de flors que l'amor féu, / en terra, tu, agermanes los homes amb los homes». O en l'altre que el tancava a la primera edició, també compost per a

l'ocasió i l'únic que al·ludia a la catàstrofe dels terratrèmols, «La veu de l'Atlàntida», que es clou amb aquests quatre versos: «Caritat, veu d'allà dalt, / la veu de l'abisme apaga, / i l'harmonia dels cels / ací en la a. terra davalla». Una virtut que cal entendre de manera directa, donar ajut espiritual i material als desvalguts, la pura i simple «almoina del cor», com diu al final del seu pròleg que fa ell en compilar el llibre i oferir-ne els beneficis als damnificats d'Andalusia.

### **Ramon Pinyol i Torrents**

Càtedra Verdaguier d'Estudis Literaris de la Universitat de Vic

## **Pròleg**

A l'Excel·lentíssim  
senyor bisbe de Barcelona

Entrant al Palau de Vosenyoria, fa alguns dies, quan més sovintejaven los desconsoladors telegrames sobre els efectes dels terratrèmols d'Andalusia, vegí que multitud de persones a Vosenyoria feien dipositari de sos dons i almoines. L'un deixava diners, l'altre roba, qui un parell de cadires, qui un moble de cuina, aquest una taula que potser necessitava per a menjar, aquell un coixí o matalàs que tal vegada aquella nit trobaria a faltar... Un comerciant regalà 700 barretines, que en eixes diades de fred rigorós abrigaran los caps andalusos un xic més que l'airós calanyès; un sacerdot, que no volgué anomenar-se, deixà son manteu, i una viuda obligà a son fill de pocs anys a llevar-se lo gavant i a deixar-lo allí, tot explicant-li que seria per algun pobre noi d'Andalusia que estava despullat i que no tenia mare... Avergonyit i amb les llàgrimes als ulls me n'aní a casa a cercar mon òbol humil. «Què puc donar?», me diguí a mi mateix, i aixís com si hagués sigut flequer hauria duit un parell de pans, essent poeta me creguí obligat a donar algun bé de Déu de poesia: *quod autem habeo, hoc tibi do*. Buidí mes escorregudes carteres, aprofití algun retall, doní forma a alguna idea, i veus aquí la història d'aquest petit llibre que, per nostres germans d'Andalusia, poso (besant-les amb reverència) en les mans de Vossenyoria, pura i senzillament com una almoina del cor.

**JACINTO VERDAGUER, PVRE.**

Barcelona, gener 1885

## LA CARITAT

Heu vist lo cedre altívol, del Líbano en la serra,  
alçar-se com de fulles i tronc altra Babel?  
Ses branques, on la volva de neu jamai s'aferra,  
s'abaixen a la terra,  
mentres son front de fletxa s'enfonsa dins lo cel.

Haver podria d'astres del cel una corona,  
i se la fa de fulles i un cap de brot humil,  
tot lo que rep la branca més alta a la segona,  
aqueixa a terra ho dóna,  
a gotes la roïnada, la pluja a fil a fil.

De la virtut més alta lo cedre és una imatge:  
los núvols atravessa cercant lo Criador,  
los dons que li demana i aplega amb son brancatge  
són perles per l'herbatge,  
són magna per l'abella, rosada per la flor.

Són goig per los qui penen, conhort per los qui ploren,  
per la ferida bàlsam, per la tristor somrís,  
lo preu són de la Glòria per los que allí atresoren,  
pels cors que a Déu enyoren  
són raigs de llum que envia lo sol del paradís.

Quan amb Jesús baixava del cel, ha vint centúries,  
los àngels de la Glòria ploraven de dolçor,  
ploraven a la terra, venint a voladúries,  
i al so de ses cantúries  
s'inaugurà entre els homes lo regne de l'amor.

Los homes respongueren, al so de les cadenes  
rompudes, amb un himne d'amor i agraïment;  
les flors, de fel i llàgrimes fins aquell dia plenes,  
tingueren les serenes  
estrelles per germanes, a dalt del firmament.

Betlem veia, entre palles, Déu als pastors somriure; de  
bat a bat ses portes obriren les presons;  
lo monstre de la guerra deixà estimar i viure;  
deixant l'oasis lliure,  
de la maisó dels homes fugiren los lleons.

Pel pobre que no sembra, los rics llur camp sembraren  
i pels aucells que canten d'amor en sos teulats;  
per l'orfenet les mares lo velló d'or filaren  
que les ovelles daren,  
i la misericòrdia vestí los despullats.

Flor que de cel adolles en terra los aromes,  
oh Caritat!, cadena de flors que l'amor féu,  
en terra, tu, agermanes los homes amb los homes,  
i atravessant les bromes,  
amb anells d'or enllaces los homes amb son Déu.



## PER QUÈ CANTEN LES MARES?

En lo piset més humil  
del carreró de la Cera  
canta una mare gentil,  
com aucell en primavera.

Canta una hermosa cançó,  
la de l'Infant i la Dida,  
tot abraçant l'infantó,  
que les llàgrimes oblida.

Son espòs està ferit  
ajagut en una estora;  
ahir vengueren lo llit  
per traure la fam a fora.

De flassades i llençols  
fa deu dies que no en tenen;  
un los ne resta tan sols,  
que empenyaran, si no venen.

Per menjar no tenen res,  
per cremar ni un brot de llenya;  
com no s'ha d'encendre més,  
lo fogó també s'empenya.

L'infantó no té bressol,  
la mare no té cadira,  
mes canta com rossinyol,  
però son marit sospira.

—Per què, esposa del meu cor,  
per què tan alegre cantes,  
quan jo conto amb greu tristor  
mes penes, ai!, que són tantes?

De tant com a casa he vist,  
joies, mobles i moneda,  
sols la Creu de Jesucrist,  
tan sols la Creu nos ne queda.

Mai més podré treballar,  
sempre creix ma malaltia,  
jo me'n vaig cap al fossar  
i, ai!, hi vaig amb companyia.

I nostre fill, què farà,  
tot solet, sens pare i mare?  
Per ell un arbre hi haurà  
que amb la seva ombra l'empare?

I tu cantes? Valga'm Déu!  
Vols que ma pena s'ignore?  
Per què cantes, amor meu?  
—Perquè el nostre fill no plore.—

## LO CEGO D'ALHAMA

Tot ho ha perdut  
lo cego d'Alhama;  
son hort sempre verd,  
son hort i sa casa,  
son pare estimat,  
sa mare i germana,  
sa esposa i sos fills,  
lo niu i niuada,  
i, ai!, l'enteniment,  
finestra de l'ànima.  
Tot ho ha perdut,  
sinó la guitarra.  
Quan pensa amb los seus,  
amb ella s'abraça,  
i ploren tots dos,  
i ploren i canten,  
com dos cors malalts  
de mal d'enyorança.—  
—Ma esposa a on és?  
—lo cego demana—;  
a on són mos fills?  
a on són mos pares?  
Me faltaven ulls,  
ara tot me falta...—  
Ella, gemegant,  
respon a ses llàgrimes;  
mes en sos gemecs,  
lo cego d'Alhama  
creu sentir lo plor  
d'aquells que tant aima.

## LA MORT DEL ROSSINYOL

Per l'eixerit infant de la masia  
la mare avui no troba cap consol;  
tirant pedres enlaire aquest migdia  
vegé caure a sos peus un rossinyol.

Lo vegé tremolar sobre les fulles  
i estendre ses aletes expirant,  
i gelar-se, esllanguides, ses despulles,  
lira trencada après son últim cant.

Ajagut a prop seu sobre l'herbatge  
plorà tota la tarda sobre d'ell,  
i apetonant-lo, li parlà eix llenguatge,  
propi d'un nin parlant amb un aucell:

—Rossinyolet, dels boscos alegria,  
per què jo he hagut de ser lo teu botxí,  
jo que a ton cant al vespre m'adormia,  
i em desvetllava amb ell cada matí?

Mes germanes petites, d'escarnir-te  
provaven amagant-se en la verdor;  
les grans l'alè aturaven per oir-te,  
recordant, somnioses, son amor.

Ma bona mare, en èxtasis tranquila,  
bevia el cant, com rajolí de mel,  
dient: «Si en terra així un aucell refila,  
com cantaran los angelets al cell!»

Si són ullets dels àngels les estrelles,  
del cel al vespre en lo balcó blavís,  
n'eixien a escoltar tes cantarelles,  
ai!, ressò dels concerts del paradís.

I eix salari et doní per tes albaides,  
de la boscuria angèlic trobador!  
Arpa del cel, tes cordes he trencades  
quan vessaves més himnes en mon cor!

Quin mal m'has fet, perquè et llevàs la vida?  
Te podria amb sang meva retornar?  
Ai no!, que al cor t'arriba la ferida;  
mai més, mai més te sentiré cantar!—

I plora l'infantó tot aquell dia,  
ni es vol aconhortar de sa dissort;  
plora també a la nit, i si somnia,  
gemegant anomena l'aucell mort.

Cosit a les faldilles de sa mare,  
l'endemà, que és diumenge, a missa va,  
i agenollat, com fill als peus del pare,  
son delicte al vicari confessà.

Aliviant sa pura consciència,  
plora l'hermós i tendre pecador,  
i al perfum de sa angèlica ignocència,  
lo capellà barreja al seu son plor.

—Torna a casa, fillet meu, no plores,  
—li diu,—Jesús perdona el pecat teu,  
del paradís al músic no l'enyores;  
te'l tornarà la gran bondat de Déu.—

L'infantó amb sa mareta se'n tornava,  
son cor ple d'esperança i de consol,  
i, al ser a casa seva, reofilava,  
com ahir, en la bardissa el rossinyol.

## LA BOIRA

—A on vas, boireta d'or,  
a on vas, boirina,  
branquixó del riu del cel,  
que deixes la riba?  
Dalt, al cim del Canigó,  
no hi jeies tranquil·la?  
—Vaig a fer ombra a un infant,  
a un infant que expira,  
ofegat pels raigs del sol  
sota un cep de vinya.  
Sa mare està magencant;  
per guanyar la vida  
a un o dos altres que té  
jugant per la vila.  
—Corre, corre, boira d'or,  
vola on Déu t'envia.—  
Quan arriba al cap del rest  
a mareta viuda,  
si no fos la boira d'or,  
també es moriria!  
Oh!, amb lo bes que els dos s'han dat  
los torna la vida!

## L'ATZAVARA I LA FLOR

La flor diu a l'atzavara:

—Tu, qui ets?,  
no m'agraden ni ta cara  
ni tos fets.

Del jardí jo só la reina,  
tu el tirà;  
si no tens aquí altra feina,  
fes-te enllà.—

L'atzavara se retira,  
de prop seu,  
i a la flor, trèmola d'ira,  
diu: —Adéu.—

L'atzavara estava entre ella  
i el camí,  
respectable sentinella  
del jardí.

Vils ramades hi entraren,  
pobra flor!,  
i amb sos peus, ai!, profanaren  
son front d'or.

A l'anar-se'n ja sa vida,  
fa un sospir:  
—Ja que moro, penedida  
vull morir.

No seguiu, flors, mon exemple,  
que és ben dur;  
l'atzavara, de mon temple  
fou lo mur.

La ignocència, flors i nines,  
és l'edem;  
sia el clos verder o espines,  
no el trenquem.—

## LO RECTOR DE VILANOVA

Lo rector de Vilanova  
fa com Déu Nostre Senyor,  
en cada sepulcre hi troba  
per son altar una flor.

\*

Com lo fossar cristià  
la corona és de l'església,  
ell entre les flors del cel  
planta les flors de la terra.

Anant a missa i venint  
les entrecava i herbeja;  
les rega quan tenen set  
amb aigua de la cisterna,  
i en rega algunes amb plors  
que estimen més que les perles.  
Les margarides humils,  
veient sos ulls que blavegen,  
si no davalla del cel,  
si no en davalla s'ho pensen.

Aqueix lliri que fa test  
d'una fossana modesta  
cobreix lo cos d'un infant  
que fou mirall d'ignocència.  
Sota aquell roser florit  
dorm una hermosa donzella.  
Quan a missa matinal  
ve sa mare cada festa,

aguaita entre els branquillons  
si son amor se desvetlla:  
son galant jau més enllà  
sota aquell tany d'olivera.

Eix ufanós gessamí  
un pobre vell cobricela;  
bé n'és de blanca sa flor,  
n'era més sa cabellera,  
n'era més son esperit,  
colom que pel cel voleia.  
Entre les fosses dels seus  
té el rector la fossa seva,  
puix fins després de morir  
vol viure entre ses ovelles:  
no hi planta les millors flors,  
mes és la que més contempla.  
Com les belleses mortals  
per lo fossar de la terra,  
veu volar-hi els papallons,  
los papallons i l'abella,  
i amb son murmuri suau  
sos *De profundis* barreja.  
De totes aqueixes flors  
fent-ne un ramell cada festa,  
les fa lluir en l'altar,  
com en la joia les perles,  
com les virtuts en lo cor,  
com en un cel les estrelles.

## AMUNT!

Ja fa quinze anys, des del balcó de sobre  
te veia al primer pis,  
no estaves, ai!, com ara, vell i pobre,  
baldat i malaltís.

No era ton llit un catre, com és ara,  
sense coixí i llençols;  
no se't menjava el sofriment la cara,  
ni tos vestits la pols.

Un niu d'aranyes no era, no, ta arcova,  
oberta com un camp;  
no robava lo fred la teva roba,  
tos aliments la fam.

Pobresa de Jesús tan estimada,  
com t'avorreix tothom!,  
d'altres virtuts esglaia la mirada,  
de tu ja esglaia el nom.

Ta escala és de rajol, era de marbre,  
i avui no es gasta tant;  
fins, dintre el bosc, quan cau a terra un arbre,  
los aucellets se'n van.

I, amunt, del primer pis, niu de tos pares,  
pujares al segon,  
que l'endemà per lo més alt deixares,  
llançat pel mar del món.

De l'escala los pisos, a sa onada,  
pujares d'un a un,  
fins que el terrat prengueres per estada,  
no havent-hi més amunt.

Tu la ciutat, de cap a cap, domines,  
mes ella a tu no et veu;  
sols te veu una estrella entre boirines,  
guaitant com ull de Déu.

Qui et visita allà dalt? Les orenetes  
que passen tot cantant,  
com passen per la terra los poetes,  
los cors aconhortant.

Ahir també te visità l'Altíssim  
en mans del sacerdot,  
i, al dar-te l'òscul de l'amor dolcíssim,  
apar que et deia eix mot:

«Vine; del món, que de son si et desterra,  
lo cor és ben cruel;  
mes, amunt!, si t'allunyes de la terra,  
t'acostes cap al cel»

## AMOR

*Amor meus et omnia.*

Jesuset hermós,  
mon cor vos adora,  
claror dels meus ulls,  
estel de ma glòria.  
Mon cor sempre us diu  
la mateixa cosa,  
però ja us diu prou  
si el vostre l'escolta.  
Trobador novell,  
sé sols una troba,  
mon llaüt és xic,  
té sols una corda,  
i mon pit un sol  
amor que el devora.  
Com lo vent que bronz  
i la mar que ronca  
la fulla que mou  
i l'aigua que brolla  
i el zèfir que riu  
tot besant la rosa,  
com lo cant del sit  
i el plor de la tórtora,  
l'amor quan és gran  
té sols una nota.



## LO LLIRI BLAU

A EN JOAN MONTSERRAT I ARCS

La congesta de la serra  
digué un dia al cel hermós:  
—Per què enjoies tant la terra,  
com a una esposa l'espòs?

Amb flors brodes sos herbatges,  
i enrivetes sos camins;  
fas ton hort de sos boscatges,  
de ses planes tos jardins.

Sa perleta té cada herba,  
sa catifa cada prat,  
son vol l'àliga superba,  
sos llampecs la tempestat.

Vesteixes amb verda roba  
sos membres secs i envellits,  
cada any li'n dónes de nova,  
cobrint amb roses sos pits.

Ai! i a mi que só tan pura  
com les roses de Saron,  
amb un raig de ta hermosura  
mai corones lo meu front!—

Ja li envia una boirina  
per cobrir-se dada nit,  
com un vel de glassa fina  
per mans de verge teixit.

—Grans mercès- diu la congesta—;  
mes si em dásseu un joiell,  
lo duria cada festa,  
com l'esposada l'anell.

—Si t'agrada una poncella  
—diu lo cel— de mon jardí,  
pots triar-ne la més bella  
per flairar cada matí.

—Ai!, l'estrella és blanquinosa,  
no s'obira al costat meu;  
dau-me joia més vistosa,  
vós que a mils les joies feu.

—De quin color la voldries?  
Mira al cel l'iris florir;  
de totes ses pedreries,  
quina et plau més?—Lo safir.—

Lo cel somrigué a l'Altíssim  
amb un aire molt suau,  
i d'aquell somrís puríssim  
ne brotava el Lliri blau.

**LO BRUEL**  
**TRADICIÓ**

Un pagès hi ha a l'Empordà,  
que Llop-cerver s'anomena,  
té les urpes de voltor,  
la cara de gos de presa;  
d'escanyapobres com ell  
no n'hi ha un altre a la terra.  
Ell roba a parents i amics,  
i de tot arbre fa llenya;  
si no pot prendre un ramat  
s'aconhorta d'una ovella.

Com a Llop-cerver que es diu,  
xucla la sang de les venes;  
si els pot xuclar la sang,  
a bocins la pell los lleva;  
si no els pot llevar la pell,  
sense un fil de roba els deixa.  
A qui posa un corbatí  
no el curaran pas los metges;  
més li valdria un dogal  
en mans de tiracordetes.  
En anys de fam com aquest  
lo bé de Déu abassega.  
lo d'antany i lo d'enguany  
per fer-ne més bona venda.  
Pobrets, si voleu menjar,  
donau-li *flor de ginesta*.  
Si no teniu dobles d'or,  
si no en teniu ell ne deixa  
dant-li el cinquanta per cent,  
o bé... el xanguer de l'esquena.

A demanar caritat  
no aneu mai a casa seva,  
puix té ensenyat un mastí  
que sols als pobres mossega,  
als pobres de Jesucrist  
que ell menar voldria a l'herba,  
cada dia a pasturar  
amb los bous i les ovelles.

A l'acostar-se la fam,  
per ell lo temps de la messa,  
se'n puja dalt del graner,  
troba pollada la xeixa!  
Pica de peus com un boig,  
i aixís dient s'escabella:  
—Doncs a on llançaré el blat?  
Com ho faré que no ho vegem?  
La vergonya que tindrè  
me courà més que la pèrdia!—  
Mes son front de condemnat  
s'il·lumina amb una idea.  
Quan se ve la mitja nit,  
posa el blat a la carreta,  
sacs i més sacs de forment,  
saques i saques de xeixa,  
i els va a tirar a l'Estany  
que allà dellà remoreja.  
Quan és al peu de l'Estany  
voldria tornar enrere,  
veient que sota sos peus  
comença a desdir la terra.

Los braus voldria aturar,  
mes apar que algú els empenga!  
Si anaven a pas de bou,  
ara van a pas de llebre.  
Seran diables malvats  
que avui faran bona sega!  
Llop-cerver llança un gran crit,  
mes ja en les ones se n'entra  
a gabells xeixa i forment  
amb los bous i la carreta,  
dins un remolí d'infern  
que les aigües arrastella!

Allí s'enfonsà l'avar,  
com dins la mar una pedra;  
mai més se n'ha sabut res:  
sols en temps de primavera,  
dins l'Estany de Castelló,  
o en l'Estany de Torroella,  
los pagesos del voltant  
senten uns bous que bruelen.

## POBRA MARE!

—Nou fills tinguí —tot expirant me deia—;  
com me'ls ha dat, tots me'ls ha presos Déu.  
Nou angelets!—I al dir això somreia;  
potser, la pobra! en son desvari veia  
que amb ella aquella nit serien deu!

—L'un era, com un àngel, ros i tendre,  
l'altre era, com un pèsol, eixerit,  
i l'altre era un caliu a punt d'encendre;  
tan gran amor del meu amor va prendre,  
tanta flama robà a mon esperit!

Com les nou cordes d'una grega lira  
harmonitzaven sos nou cors en un,  
los encenia tos una guspira,  
fent amb totes ses flames una pira,  
on s'escalfava el meu... ara difunt!

De ma niuada quatre foren nines,  
de cor novell, de front somiador.  
Per veure-us arrancar, mes clavellines,  
mos galdirons i roses sens espines,  
per què ha sigut vostre jardí el meu cor?

D'un a un vingueren i partiren,  
on aniran los àngels sinó al cel?  
Amb mi mon ser i vida es compartiren,  
la dolçor de mon pit ells la colliren;  
mes, ai!, per mi sols hi deixaren fel!

En dos besos tots ells s'evaporaren,  
lo petó d'arribada i lo d'adéu,  
sos déu-vos-guard, que alegre trobaren!,  
mes sos adéus, que tristos ressonaren  
dins la negra fossana del cor meu!

Amb plors sovint vaig a regar lo marbre  
que tota ma riquesa se n'ha duit;  
mes un cor cristià no és lo d'un barbre;  
jo a mi mateixa em dic: «Ditxós és l'arbre  
de qui Nostre Senyor ne vol lo fruit.»

M'han deixat d'un a un i jo m'enyoro,  
sola i sens guia en esta vall de plors;  
cada vegada que al cel miro, ploro:  
Déu de mos fills, altíssim Déu que adoro,  
pujau la planta on heu pujat les flors!

—Nou fills tinguí—tot expirant me deia—;  
com me'ls ha dat, tots me'ls ha presos Déu—  
Nou angelets!- I al dir això somreia;  
potser, baixant-la ja a buscar, los veia,  
puix amb ella aquell vespre foren deu.—

## EN COMILLAS

Quan jo era xic, feia castells en l'aire,  
castells de fades que s'emporta el vent,  
amb torres i jardins i flors i flaire,  
com los que fa i desfà l'encantament.

Ja feia mon alcàsser en l'altura  
i els astres coronaven lo seu front,  
i cada nit brollava una llum pura  
de sos balcons, com l'aigua d'una font.

Los boscos de columnes de l'Alhambra  
sostenien ses voltes de cristall;  
era una perla buida cada cambra,  
lluïen ses parets com un mirall.

Reis hi dansaven i gentils donzelles,  
vessant de pedreria i de perfums;  
plovien roses, diamants i estrelles  
entre rius d'harmonies i de llums.

Ja el feia en la ribera, i a ses plantes  
la immensa mar tenia per estany;  
bogaven en nau d'or prínceps e infants,  
com cisnes blanquinosos en llur bany.

\*\*\*

Palaus fa encara avui ma fantasia,  
mes en la terra ja no em fan feliç;  
tots los palaus dels homes donaria  
per un niu d'oreneta al paradís.

## RESIGNACIÓ

La creu que m'heu dat  
abraço amb amor:  
*Que es faça, Senyor,  
vostra voluntat.*

Amb forc l'or se prova,  
l'amor amb la creu;  
si cerques a Déu,  
en la creu se troba.  
Dolçor sempre nova!  
Tresor amagat!  
*Que es faça, Senyor,  
vostra voluntat.*

Quan l'ànima plora  
la gràcia hi floreix;  
qui al món mai pateix,  
lo cel mai enyora.  
D'amor és penyora  
sofrir per l'Amat.  
*Que es faça, Senyor,  
vostra voluntat.*

Si en llit d'agonia  
Jesucrist me vol,  
me dóna el consol  
de sa companyia:  
feliç malaltia  
si el cel m'ha guanyat!  
*Que es faça, Senyor,  
vostra voluntat.*

Si a veure em convida  
son calze amarg,  
cap turment és llarg,  
en tan curta vida.  
Petit feix s'oblida  
portant-lo de grat.  
*Que es faça, Senyor,  
vostra voluntat.*

Ben poc castigau  
a aquell que us ha ofès;  
castigau-me més,  
però perdonau:  
la Creu n'és la clau,  
si el cel m'he tancat.  
*Que es faça, Senyor,  
vostra voluntat.*

Vull, com mon Amor,  
cruels disciplines,  
al front ses espines,  
al llavi amargor,  
i una llança al cor  
que tan poc l'ha amat.  
*Que es faça, Senyor,  
vostra voluntat.*

Que hermós cel se veu  
del cim del Calvari!  
Qui vulla pujar-hi  
l'escala és la Creu.  
Als braços d'un Déu  
ja tot m'he entregat!  
*Que es faça, Senyor,  
vostra voluntat.*

Tota Creu és d'or  
si és Déu qui la dóna;  
vindrà la corona  
després del dolor.  
Qui pogués morir  
amb Vós abraçat!  
*Que es faça, Senyor,  
vostra voluntat.*

Que dolça és la Creu  
amb Jesús portada!  
Que dolça i amada  
l'esposa de Déu!  
Si amb Vós me voleu  
en ella clavat,  
*Que es faça, Senyor,  
vostra voluntat.*

## LA MORT DE L'ESCOLÀ

AL P. R. RODAMILANS

A Montserrat tot plora,  
tot plora d'ahir ençà,  
que allí a l'Escolania  
s'és mort un escolà.  
L'Escolania, oh Verge,  
n'és vostre colomar;  
a aquell que ahir us cantava  
qui avui no el plorarà?  
Dins una blanca caixa,  
mirau que hermós està,  
n'apar un lliri d'aigua  
que acaben de trencar.  
Té el violí a l'esquerra  
que solia tocar;  
lo violí a l'esquerra,  
l'arquet a l'altra mà.  
Sos companyons de celda  
lo duen a enterrar.  
Lo rossinyol refila,  
refila més enllà:  
quan veu l'Escolania,  
calla per escoltar.  
Lo cant de les absoltes  
lo vénen d'assajar,  
lo primer vers que canten  
del cel sembla vessar,  
lo segon vers que canten  
se posen a plorar.

Lo mestre de capella  
los aconhorta en va,  
les fonts tornen rieres,  
les rieretes mar.  
Los monjos també ploren,  
sols canta un ermità,  
sentint cantar los àngels  
i amb ells lo nou germà,  
aucell que obre les ales  
i cap al cel se'n va.  
Mentre ell canta pels aires  
son violí tocà.



## LA CEGUETA

N'és ben plantada, n'és bonicoia  
na Margarida de Vall-de-Neu,  
té els ulls hermosos l'hermosa noia,  
mes, ai!, no hi veu.

No veu les hortes quan naix lo dia,  
no veu los arbres, no veu les flors,  
ni el cel, eix llibre a on llegiria  
somnia i amors.

No veu los lliris, ni les estrelles,  
lo sec desembre, ni el maig florit;  
vint anys que s'obren, ai!, ses parpelles,  
i encara és nit!

No veu los joves que la segueixen,  
quan va a la missa no veu l'altar;  
té els ulls hermosos, mes li serveixen  
sols per plorar!

L'alba que escampa clarors divines  
no té per ella ni un bri de llum;  
les roses tenen per ella espines  
més que perfum.

Quan los que passen li diuen «rossa»,  
ella els demana: —Què és la rossor?  
Què és l'hermosura, què és per l'ull brossa,  
fletxa pel cor?

Què són los astres que pel cel roden,  
com les idees per lo cervell?  
Què és l'estelada que eixes flors broden  
com un mantell?—

Sa pobra mare de pena és morta,  
única estela que la guià:  
i ara a la cega, de porta en porta,  
la guia un ca!

Mes ella espera; no n'està trista.  
Ací en la terra, quin ull hi veu?  
Ditxosa d'ella! Sols tindrà vista  
quan veja a Déu.

## AMOR DE MARE

Lo dolent fill a la dolenta filla  
digué un matí:  
—Tu ets de mon cel l'estela que més brilla,  
què vols de mi?

Te portaré de casa del meu pare...  
tot un tresor;  
te portaré les joies de ma mare.  
—Porta'm son cor.—

Lo dolent fill la troba que dormia  
tot somiant;  
lo somni dolç que dia i nit somia  
n'és son infant.

Obre son pit i amb un coltell arranca  
so n pobre cor,  
son cor que viu, com colometa blanca,  
del seu amor!

Com llàntia d'or portant-lo en sa mà dreta,  
batre lo sent.  
—Oh qui et sentís, oh cor de ma mareta,  
d'amor batent!—

Tot caminant, de sa estimada queia  
prop del portal,  
i amb dolça veu lo cor hermós li deia:  
—Fill, t'has fet mal?—

## AMOR DE FILL

Una viuda vella i pobra  
s'està morint de fredor;  
son nin voldria escalfar-la,  
no té llenya per fer foc.  
N'agafa una destraleta,  
se'n puja de dret al bosc,  
fa un feix de garrics i arboços  
i alguna soca de boix.  
La caminada és molt llarga,  
tot seguit se feia fosc;  
ja en dóna una relliscada,  
cau a l'abisme pregon  
tot cridant: —Mareta meva,  
mare meva del meu cor!—  
No el sent, no, la pobra mare,  
plorant al peu de l'escon,  
plorant de fred i enyorança  
sense el fill del seu amor,  
de son cel última estela,  
de sa llar darrer tió.

Qui s'espera es desespera;  
les hores que llargues són!,  
quan la nit és gaire trista,  
que li costa dar lo tomb!  
Quan se ve la matinada,  
a la porta sent un colp;  
si serà l'infant que espera?,  
si serà l'infant o no?  
És l' infant de ses entranyes,  
mes lo duen dos pastors  
sobre un feix de llenya seca,  
no tan seca com son cos!  
La mare el pren en sos braços  
per escalfar-lo a petons;  
mes en compte d'escalfar-lo  
se comana sa fredor.  
Encenen la llenya seca,  
mes, ai!, ja el fred és de mort.  
Quan a l'ombra del sant temple  
los posen al mateix clot,  
com les campanes del poble,  
la gent plora de tristor:  
los vells ploren per la mare,  
los joves per l'infantó;  
tan sols no ploren los àngels,  
que se'ls ne pugen tots dos.

## LA ROSA MARCIDA

Riereta avall baixava una rosa,  
riereta amunt volava un aucell:  
—On vas, del jardí la flor més hermosa,  
mon amor més bell?

—Avui, al besar mos peus la riuada,  
m'ha dit:«Jo voldria besar lo teu front;  
vine-te'n amb mi!» i en son doll bressada,  
vaig a seguir món.

—Ignocenta flor, que del tronc t'esqueixes,  
ai!, aqueixos marges bé els enyoraràs;  
cercaràs les ditxes de l'edem que deixes,  
la mort trobaràs.—

Ella entre les ones anava i venia,  
vestida d'escuma, de perles i d'or;  
per un bes que dava cent besos rebia,  
cent besos d'amor.

Mes ja d'una a una, va perdent les fulles  
i el torrent, que esflora son front virginal,  
per més tendres roses deixa ses despulles  
enmig d'un sorral.

Riereta avall baixava una rosa,  
riereta amunt pujava un aucell:  
—Quin vent t'ha marcit, floreta amorosa,  
de mon cor novell?—

Jo só l'aucellet, pagesa eixerida,  
que et deia: «No hi vages a viure a ciutat!»  
la rosa, ai!, ets tu, la rosa florida  
que el món ha esfullat!

## BON MISSATGE

Una nina de vuit anys, plora que plora,  
del llit on sa mare es mor està a l'espona;  
se li mor d'esllanguiment, puix és tan pobra,  
que si el pa no es va a captar ningú li'n porta.  
Son casot no és un casot, és una cova,  
una cova bosc endins, sota una roca,  
i la nina de vuit anys, mes, ai!, hi és sola!  
Trau lo cap al finestró, com una rosa,  
prou ne veu de romanins i papallones,  
prou ne veu d'arbres i aucells i en sent de gloses,  
i el cel blau de sos ullets tot s'ennuvola.  
Per sa mare què farà la pobra noia?  
A la taula de l'escon veu paper i ploma;  
una carta a Déu escriu de com se troba:  
—Ma mareta m'ho ha dit, Déu de la Glòria,  
que si passo algun treball a vos recorre;  
lo treball que avui tinc jo, que ella és mig morta;  
si s'acaba de morir, no ho farà sola!  
Ajuda-me, Déu del cel, en aquesta hora!—  
Quan la lletra s'ha acabat, d'un bes l'ha closa,  
Allí al bosc no hi ha correu, mes ella en troba,  
puix té dintre el gabial una coloma  
que enviaren-li, fa temps, amb una almoina.  
Lo missatge angelical al coll li posa,  
lligadet amb un cordó de seda groga.  
L'aucellet per volar al cel no té prou força;  
al niuet d'on va sortir volant se'n torna;  
colomar d'on ha sortit és la parròquia.  
La carteta el bon rector ha mig desclosa:  
al primer mot que en llegeix sos ulls s'enlloren.

Pobra nina del casot, ta fe és hermosa,  
mes ta carta al bon Jesús tindrà resposta.  
Missatge que li duràs, afanya't, corre,  
si t'atures pel camí ja seran mortes;  
sa mareta dintre el llit i ella a l'espona.

## JESÚS A SOS AMICS

*Mandatum novum do vobis: Ut diligatis  
invicem, sicut dilexi vos, ut et vos diligatis invicem.  
In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei  
estis, si dilectionem habueritis ad invicem.*

*JOAN, 13, 34-35*

Tot sol dintre el Sagrari jo sospiro;  
prou tinc que sospirar,  
sobre la terra estendre el mal quan miro  
com ones de la mar.

Com ones de la mar d'altre diluvi  
que puja de l'infern,  
de més d'un cor amat fent-ne un Vesuvi  
que escup contra l'Etern.

Quan veig tornar lo món al paganisme,  
los esperits al fang,  
los esperits que jo rentí amb batisme  
de ma mateixa sang.

Quan veig al meu vicari en la cadena  
posat pels enemics.  
Mes ai, mes ai!, los qui em donau més pena  
sou mos millors amics!

Aquells que tinc en ma mateixa taula,  
dormint sobre mon cor,  
los sagrats sembradors de ma paraula,  
correus del meu amor!

Per què no us estimau los uns als altres,  
com jo vos he estimat?  
Si voleu que jo visca entre vosaltres,  
jo só la caritat.

Serà odiat qui a sos germans odia,  
qui no m'ha ofès a mí?  
qui no m'ha ofès set voltes cada dia?,  
i a tots vos perdoní?

Jo só, jo só qui rebo les ferides  
en eixos llargs combats,  
veient del mar les honres i les vides  
de mos millors soldats.

De mos amics no em feu més sacrifici;  
feu guerra a Llucifer,  
que escampa ses doctrines amb lo vici,  
lo vici amb lo plaer.

Del regne meu la caritat és l'alba,  
la nit és lo rancor;  
i l'àngel que més ànimes me salva  
és l'àngel de l'amor.

Deixau regnar l'amor en eixa terra,  
l'amor de Jesucrist;  
lligau los cors, que dels germans en guerra  
fins Déu s'allunya trist.

## EN L'ENTERRO D'UN NIN

A l'entrar al cementiri  
He sentit olor de lliri;  
no n'hi ha cap de florit:  
sols al cloure's una fossa  
obirí la testa rossa  
d'un noiet petit, petit.

Lliri blanc de la ignocència,  
jo he sentit la teva essència  
quan pujava cap al cel,  
deixant sols aquí a la terra  
de flor mústia la desferra,  
d'on l'abella ha tret sa mel!

## LA CUERETA

*Qui bé fa, bé trobarà*

Era al cor de la hivernada;  
la terra, viuda del sol,  
plorava trista, abrigada  
de neu freda amb un llençol.

Una cuereta airosa  
volava per uns conreus;  
de glaç tot era una llosa  
on se gelaven sos peus.

Demana a un pastor posada;  
estaven sense brancall,  
ses soques eren de marbres,  
sa brostada de cristall.

No tenien una fulla  
per dar teulada a l'aucell,  
cada brot era una agulla,  
cada estaloc un coltell.

Los marfulls al peu dels salzes  
eren mates de cotó,  
i aquestos, copes de calzes  
de bizantina faisó.

Són colgats tots los terrossos  
que abrigarien son llit,  
són vidre els sàlics i arboços  
que enjoia altre maig florit.

Són desertes les campanyes,  
on no li espera conhort;  
són salines les muntanyes,  
costes nues sense port.

Si se'n vola a un mas o a un poble,  
per no morir entre el gel,  
per donar-li allí mort doble  
l'espera algun noi cruel.

Demana a un pastor posada,  
al veure atansar la mort,  
dient-se desesperada:  
—Mort per mort, prova la sort.—

Lo pastor no se n'estranya :  
—Ben arribada —li diu;—  
petiteta és ma cabanya,  
mes encara hi cap ton niu.—

En sa mateixa escudella  
li dóna beure i menjar,  
tot escalfant-se, prop d'ella,  
en lo pedrís de la llar.

## II

Quan fon la nevada immensa,  
sortint lo sol rialler,  
per una malvolença  
lo pastor cau presoner.



Com no te germà, ni pare,  
ni parent, ni companyó,  
com no té una dolça mare,  
sempre és sol a la presó.

Ses llàgrimes ningú eixuga,  
ningú escolta son penar;  
ningú, aquella creu feixuga,  
ningú li ajuda a portar.

Sols un aucell lo visita,  
entrant-hi cada matí,  
per la finestra petita,  
quan hi entra el raig diví.

Saltirona per la reixa,  
i, al de dins donant consol,  
amb los de fora se queixa  
amb un cantar que fa dol.

Apar que diga amb veu vaga:  
«Qui fa bé, be trobarà;  
si amor amb amor se paga,  
mon amor bé et pagarà.»

Tornant de missa primera  
la filla del batlle l'ou,  
i amb la cançó matinera  
la seva ànima es commou.

De l'aucell la llengua hermosa  
la minyona no l'entén;  
tan sols entén una cosa:  
que el pastor és ignocent.

Arribant a casa seva,  
demana a son pare un do.  
—Quin do vols, la filla meva?  
—Vull les claus de la presó.

Una cuera novella  
amiga és del presoner:  
lo cel nos parla per ella;  
de traïdor, oh! no en pot ser!—

La presó mentre ella obria  
la cuereta en volà,  
tot cantant lo que solia:  
«Qui fa bé, bé trobarà.»

## A LA MORT DE D. ANTONI LÓPEZ

Del mar de Catalunya en la ribera  
s'arrelà de Cantàbria un arbre altiu;  
ombra donava a la marina entera,  
des del port de Barcino al seu nadiu.

En sa robusta soca s'amarraven  
los vapors de llevant i els de ponent,  
los que a Espanya ses illes enllaçaven  
de llurs esteles amb lo fil d'argent.

Saba de cedre, i de gegant la força  
tenia, tot batent-se amb l'huracà;  
deixava a la formiga dins sa escorça  
sa casa obrir i atresorar son gra.

De l'anyell joguinós i les ovelles,  
a sa ombra ressonava el tendre bel;  
fabricaven les místiques abelles  
ses bresques oloroses dins sa arrel.

Molts aucellets, al so de ses cantúries,  
cada matí venien-s'hi a bressar,  
amorosos voltant-lo, a voladúries,  
com los nevats coloms llur colomar.

Tenia moltes branques i penjaven  
de cada branca milenars de nius,  
d'agraïment bells càntics ne rajaven,  
murmuris dolços aleteigs festius.

A cada bes de l'aire que el movia  
una pluja de fruit queia a sos peus,  
solada d'or que el poble recollia  
en places, ports, riberes i conreus.

L'arbre ha caigut!, jo li diguí ans de caure  
al colp terrible de la mort cruel:  
—De tos records quin més te ve a complaure,  
avui que aixeques ta brostada al cel?

És d'haver vist a l'ombra de tes branques  
infantes, reis i prínceps solaçar,  
com voladúria de gavines blanques  
jugant amb les escumes de la mar?

És d'haver, davant ells, d'una a una,  
fet desfilar vint naus a llur servei,  
collar esplèndid de brillants que engruna  
lo vassal a les plantes de son rei?

D'haver sentit l'esclat de la grandesa?  
D'haver gosat la flaire de l'amor?  
D'haver passat per onces de riquesa,  
sense deixar-hi, ni tancar lo cor?

D'haver mig segle, com marina roca,  
amb l'ona, els vents i la maror lluitat?  
D'haver-hi, com corona de ta soca,  
honors i glòria i cors amics lligat?

—No em respongué—, mos dies més feliços  
no m'ls donà la glòria ni el plaer,  
sinó l'orfe, lo pobre, els malaltissos  
que prengueren mon tronc per respatller.—

## **JESÚS ALS NOIS**

*Sinite parvulos venire ad me.*

Veniu a ma pressència,  
noiets, venia a mi;  
les flors de la ignocència  
són flors del meu jardí.  
Seguiu lo meu exemple,  
seguiu-lo amb cor fidel,  
de casa cap al temple,  
del temple cap al cel.

## **COR DE NOIS**

Anem, Jesús nos crida;  
anem-hi tots, anem;  
al cel, on nos convida,  
amb àngels jugarem.

## **JESÚS**

Creieu a vostre pare,  
ameu vostre germà,  
seguiu a vostra mare  
que al cel vos guiarà.  
Jo he mort per tot os vosaltres;  
mon Cor d'amor és ple;  
amau-vos uns als altres;  
jo a tos vos amaré.

## **COR**

Anem, Jesús nos crida;  
anem-hi tots, anem;  
al cel, on nos convida,  
amb àngels jugarem.

## **JESÚS**

Lo vici és una eruga,  
vosaltres sou les flors;  
que mai lo vici puga  
tacar los vostres cors.  
Veniu a ma presència,  
noiets, veniu a mi,  
les flors de la ignocència  
són flors del meu jardí.

## **COR**

Anem, Jesús nos crida;  
anem-hi tots, anem;  
al cel, on nos convida,  
amb àngels jugarem.

—Per què el Déu de la pau permet la guerra?  
Per què lo dolç sempre té prop lo fel?  
Per què Déu deixa tremolar la terra?  
—Perquè alcem més sovint los ulls al cel.—

## INGRATITUD!

Eren dos combatents, en crua guerra,  
queia l'un sobre l'altre amb gran ardor;  
ara abans ara el més valent aterra  
al que, covard!, batalla de traidor;

arriba un terç del Gòlgota en la serra,  
se posa entre ells, diví mediador;  
ferit per llurs espases cau a terra,  
los braços eixamplant, obrint lo Cor!

És Crist; al veure'l moribund son Pare,  
que era un del dos, l'abraça, requerint  
a l'altre lluitador que no despare,  
puix és son Fill hermós que està morint!

Venia l'home a redimir; mes, ai!,  
que l'home encara el va ferint com mai!

## L'HEURA

### ALS EXCURSIONISTES

Per què a les fulles d'heura esmaragdines  
Déu la figura los ha dat del cor?  
Perquè, amigues fidels de les ruïnes,  
los donen l'abrigall del seu amor;

perquè servesquen d'aspre a les que cauen,  
a les que es tenen dretes de mantell,  
de sudari florit a les que jauen  
cansades de parlar-nos del temps vell;

perquè amb sos rinxos i garlandes verdes,  
sien tapís de l'abside trencat,  
i amaguen del vell frontis les esquerdes,  
arrugues amb què els segles l'han llaurat;

perquè en seguici de l'àerea arcada,  
l'acompanyen pels aires en son vol,  
i amb sos braços d'esposa enamorada,  
se lliguen al pilar que resta sol,

i, per vestir-lo en sa hivernal nuesa  
li posen randes de sos brots novells,  
d'on pengen com adornos de viudesa,  
de raïms d'atzaveja los joiells;

perquè l'alt capitell que el temps esfulla  
devorant ses figures afamat,  
nos sembla, amb nou relleu i amb nova fulla,  
testa a on lo cabell ha rebrotat.

Quan mor un roure vell en la roureda,  
si l'heura, sa estimada, el sobreviu,  
en ses branques i tronc penjada es queda,  
convidant als aucells a fer-hi niu.

Sos braços secs amaga, d'amor boja,  
de sos braços amants amb la verdor;  
Artemisa selvàtica, que estoja  
la pols de son marit dintre son cor.

I vessant vida, somnis i cantúries,  
aquell cadavre immens sembla vivent,  
I a la tomba del rei de les bosquíries  
és lo bressol d'un altre món naixent.

De Catalunya l'arbre viu encara;  
si és vell, grat sia a Déu, no és moridor,  
lo fruit daura sa cima com suara,  
i està com sempre sa bracada en flor.

Mes, per verd i ufanós que sia el roure,  
té en sa immensa capçada algun secall,  
i les ones del temps, que el fan somoure,  
sempre algun brot ne tiren riu avall.

De vent cada alenada lo despulla  
d'un tros d'escorça o d'una flor gentil,  
i aixís de brot en brot, de fulla en fulla,  
los cabells roba la tardor a l'abril.

Que fulles cauen de la patria història!,  
del front de Catalunya, que brillants!,  
que raigs de llum del carro de sa glòria,  
astre d'amor de tots los catalans!

Ja un alt castell, ja un monestir s'ensorra,  
ja es perd, com una joia una costum;  
ja un santuari divinal s'esborra  
amb lo vas d'or perdent-se lo perfum.

Ja vella caràtide, cansada,  
l'arquivolta del temple deixa anar,  
i pedra que avui perd la portalada,  
demà per terra tirarà l'altar.

La gòtica finestra coronella,  
si veu tòrcer el pilar que la sosté,  
també torçuda acluca sa parpella  
divina, que una fada desclogué.

De segle en segle els monuments s'efloren,  
ai!, són ramells que passen de mà en mà,  
los ulls amants cada matí n'enyoren  
algun, que, aquella nit, s'esllavissà.

L'orella enyora el càntic que s'oblida,  
i a l'avi que el cantava enyora el cor,  
i a cada flor que en terra cau marcida  
i a cada estela que en lo cel se mor,

i als savis de la plèiade de Balmes,  
i als cantors de l'esbart de Piferrer,  
i als que allà dalt floreixen ja com palmes  
que abrigà un dia el català llorer.

## ENDREÇA

Excursionistes, que pel pla i la serra  
en lo camp de la patria espigolau,  
ajudau-li a collir lo que és a terra,\*  
ajudau-li a servir lo que li cau.

Puix vostre cor en son passat s'abeura,  
aconhortau-la de tan bé perdut;  
per ella sou vosaltres un brot d'heura  
que s'enfila amorós a son escut.

\* En les tres edicions de *Caritat* controlades per Verdaguer es va escapar el mateix error. L'original diu «ajudar-li», en tots dos versos, però sembla obvi que ha de ser «ajudau-li».

## RECORD DE MÚRCIA

La torrentada ja arriba;  
la torrentada és aquí,  
arrasant tot lo que troba,  
masos, temples i jardins,  
cabussant homes i cases,  
cabdellant arbres i nius.  
Amb sos udols la tempesta  
fa més horrible la nit;  
cada casa és un sepulcre,  
la ciutat un cementir.  
Davant de la rierada  
va l'estol dels fugitius,  
uns als altres empenyent-se  
per no deixar-se assolir.  
A tres dits de la zumzada  
corre una mare amb sos fills,  
aucells tendres que aletegen  
en la boca d'un mastí.  
Ella és vella i va feixuga,  
ells lleugers com un sospir;  
la pobra mare ensopega  
i l'agafa el remolí.  
Tot enfonsant-s'hi per sempre  
té els ulls i el cor amb sos fills,  
i veient que amb ella es giren:  
—Fugiu —los crida—, fugiu;  
esperau-me en la ribera  
o jo us esperaré allí.  
La ribera a on va a esperar-los  
és, ai!, la del paradís.



## LA VIUDA DE L'ESCUPTOR

Roseta es deia l'esposa,  
l'esposa de l'escultor,  
al temps en què aqueixa Rosa  
tenia forma i color.

Emprenent l'últim viatge,  
ell trist li digué:—Al morir,  
sols puc deixar-te eixa imatge,  
que ara acabo d'esculpir.

La Verge que representa  
no et deixe mai de sa mà!—  
I mirant-la somrienta,  
l'esperit a Déu donà.

Què faràs, dona ignorada,  
si sols ta cambra et coneix?  
Al caure de la brancada  
on pot arrelar l'esqueix?

Les malalties i penes  
han ajupit aquell cos,  
ja a son coll no hi baixen trenes,  
ja és d'argent son cabell ros.

D'ençà que s'ha emmalaltida  
ningú la vol a prop seu,  
i està en una golfà humida,  
carrer del Peu de la Creu.

Malalta sobre una estora,  
passa los dies plorant:  
pel pobre malalt que plora,  
que feixucs los dies van!

Pobra Rosa emmesteïda,  
com t'ha tirada al carrer!;  
lo món les dones oblida,  
quan no li donen plaer.

Com ningú sap sa existència,  
ningú li porta aliment:  
quí et corone, oh paciència!,  
sols pot ser l'Omnipotent.

Ningú li fa companyia,  
sinó la imatge gentil,  
i de la Verge Maria  
n'és la golfa el camaril.

Res més li queda per vendre,  
Ella i la llàntia d'estany  
que a voltes no pot encendre  
sinó una vegada l'any.

Si un xic d'oli algú li envia,  
ella li diu: «Déu n'hi do!»,  
i del menjar l'estalvia  
per fer cremar el llantió.

I la Verge, que és tan bona,  
li parla del marit seu,  
i li ensenya la corona  
de què és hereua la creu.

Mes ella arriba al calvari  
de ses penes sense fi:  
prou li ha costat d'arribar-hi,  
mes se li acaben aquí.

Més que malalta és mig morta,  
to lo seu cos va caient,  
va caient com una porta  
que l'ànima està rompent.

Mira la Verge Maria,  
recordant al seu espòs,  
i la pobra en sa agonia  
té el coratge de tots dos.

En son desvari es mig lleva  
i diu, tornant caure al llit:  
—Oh Vós, que sou obra seva,  
portau-me on és mon marit!—

## LA GINESTAIRE

Rossa n'és la ginestaire  
que ve Collserola avall;  
rossa n'és com la ginesta  
que sos dits van esfullant.  
Ne té les cistelles rases  
i a curull lo davantal,  
i encara, eixona que eixona,  
les branquetes va esflorant;  
talment que roba, diríeu,  
la rossor als ginestars  
per portar-la a Barcelona  
lo dia de Corpus sant.  
Allí té la mare cega,  
que avui plorava de fam:  
—No ploreu, la meva mare  
—li deia ella sospirant—,  
jo vaig a collir ginesta,  
compradors no en faltaran.—  
Quan arriba a Barcelona  
la ginestaire és un maig;  
lo rastre de flors que deixa  
una estela d'or apar.  
Ne du la falda que en vessa  
i un cistell a cada braç:  
grogna n'és com unes dobles;  
no li'n farà guanyar cap!,  
la pobreta de sa mare  
muntanyes d'or s'ha format:  
ja se'n va amb la seva filla,  
«Flor de ginesta!» a cridar.

La ginestaire bé agrada,  
les floretes altre tant,  
que les flors tenen un dia,  
la ginestaire quinze anys.  
L'un les demana eixonades,  
l'altre lligades a rams;  
qui para la barretina,  
qui estén un mocador blanc.

Mentres ven flor de ginesta  
la professó va arribant,  
torrent de llum entre ribes  
de domassos verds i blaus;  
al so de la cornamusa,  
ve l'exèrcit dels gegants,  
amb les seves gegantesses  
diu que són deu aquest any:  
tots ells van armats de porra,  
totes elles de ventall.  
Al Bou segueix la Mulassa,  
fent-li records de Nadal;  
les timbales timbalegen  
rugeix lo Lleó daurat  
prop de l'Àliga, que eixampla  
ses ales, com per volar  
amb eixos monstres que fugen  
del gran Déu dels cristians.  
Segueixen creus i banderes  
i frares negres i blancs,  
i escolanies que entonen

lo *Sacris* angelical.

La cega resa que resa,  
sa filla no resa tant,  
espargint la flor sobranta  
carrer amunt i carrer avall.

Quan arriba la custòdia,  
ella aboca el davantal;  
sa mare, del cor aboca  
la flor de sos precis i salms.

Del vericle que flameja  
davalla a sos ulls un raig,  
que, com poncelles, se baden  
al bes del dia que naix;  
i veu l'Hòstia de l'Altíssim,  
per sempre sia alabat,  
entre ciris a fileres  
i corones de brillants,  
estelada de la glòria  
que l'acompanya ací baix.

Sol on les ànimes pures  
se vénen a assolellar,  
amor dels àngels i els homes,  
oh Jesús sacramental,  
lo que aquells dos cors vos diuen,  
mirant-vos i sospirant,  
digau-ho a aquells que no hi veuen,  
perquè no us volen mirar.

## MANE NOBISCUM, DOMINE

Vos tornaré deixar, Jesús dolcíssim?  
Vos tornaré deixar?  
Eix llaç amb què lligàreu suavíssim,  
lo tornaré trencar?

Tornaré beure en fètida cisterna  
les aigües del plaer,  
deixant les vostres, font de vida eterna  
del celestial verger?

A perdre us tornarà l'ànima mia,  
joiell que l'adornau,  
divina perla que a la terra envia  
l'onada del cel blau?

Lo tornareu deixar tot solitari,  
lo cor on féreu niu?  
Demà restarà buit aquest Sagrari  
que avui amb flors guarniu?

La fera del pecat esgarrifosa  
hi tornarà a fer cau?  
Se posarà l'eruga en eixa rosa  
que Vós esbadellau?

No, Jesús, no; mon esperit és vostre,  
per sempre i tot sencer;  
jo en llançaré defora a qui no es postre  
davant vostre poder.

Gelós après vos tancaré les portes,  
perquè no us en aneu,  
de mos bells somnis amb les branques mortes  
que vaig tallant arreu.

De mon jardí daré les flors i fulles  
al vent de la tardor,  
perquè damunt de totes ses despulles  
florezca vostre amor.

Jesús, bellesa antiga i sempre nova,  
si tard jo us he trobat,  
per enriquir a l'ànima que us troba  
per Vós és aviat.

No hi deixeu apagar eixa llum clara  
que aquí Vós m'hi heu encès;  
no us en aneu, no us en aneu encara,  
no us en aneu mai més!

## ALS CATALANS DE FILIPINES

QUE M'HAN ENVIAT UNA CORONA DE LLORER D'ARGENT

Germans de Filipines, rebí vostra corona,  
d'argent finíssim que fongué l'amor,  
i de més noble testa trobant-la pariona,  
la volguí per la Reina del meu cor.

La volguí per la Reina de Catalunya amada,  
que té per trono el Montserrat altiu;  
la volguí per son Àngel hermós que m'ha donada  
la lira que vosaltres aplaudiu.

Sol, l'endemà pujava i a peu, aquesta serra,  
i posant a sos peus lo ric present,  
diguí a la Verge Santa—Reina de nostra terra,  
vostres fills vos l'envien d'Orient.

Sovint, enyoradissos, allà en les Filipines  
se giren, amb frisança cap ací,  
per sobre les muntanyes, per sobre les boirines,  
vers on torreja el Montserrat diví.

I el Montserrat altíssim és lluny i no s'obira,  
sols senten vostra flama dins son cor;  
oh Vós que esta muntanya prenguéreu per cadira,  
Vós lo veieu los fills de vostre amor!

Vós los veieu a tots, encara que ells no us vegem,  
a tots los catalans del continent,  
als qui llauren les ones que més enllà blavegen,  
als qui viuen a ocàs o a sol ixent.

Siau pel qui camina sant àngel de la guia,  
pel qui navega estela de la mar;  
siau la dolça Mare de tots, oh Mare mia!,  
com vostre santuari és nostra llar.

Al jove que guerreja, soldat del rei d'Espanya;  
al que viu lluny de Vós malalt i trist;  
al màrtir de la pàtria que mor en terra estranya;  
al màrtir de l'amor de Jesucrist;

oh!, al missioner que deixa sos pares i sa terra,  
per seguir la bandera del Senyor,  
i als ídols sanguinaris, dintre el desert, fa guerra  
amb les enceses armes de l'amor;

mostrau-los la corona de llor que no s'esfulla,  
ensenyau-los la palma celestial,  
que l'huracà no trenca, ni la tardor despulla,  
deixant son nom, com sa ànima, immortal.

Quan en aquells països, que encara se pledegen  
l'aigua i lo foc, la mar i los volcans,  
en boca d'eixos monstres mig engolits se vegem,  
siau l'àncora Vós dels catalans.

Quan lo terrible *baguio*, d'encesa cabellera,  
arranque el bosc, capgire los conreus,  
quan en torrents se fonguen los cels en primavera,  
abrigau, oh Maria!, als germans meus.

En aspre terratrèmol al trontollar la terra,  
com vaixell al vaivé de la maror,  
quan tot, fins les muntanyes, desarrelat s'atterra,  
quan res no els val, que els valga vostre amor.

Salvau-los i algun dia, tornant d'aquelles illes,  
d'Espanya los apòstols i guerrers,  
que amb pròpia sang bategen ses més remotes filles,  
duran a vostres plantes sos llorers.

I, après, eixa corona d'argent que nos envien,  
a dalt del paradís se'ls torne d'or;  
que, al peu de vostre soli, vostra corona ells sien,  
i que hi haja un racó pel portador—!

## LA VEU DE L'ATLÀNTIDA

a l'escriptor Granadí D. F. Díez Carmona

Cabussada per lo llamp,  
dins l'abisme jau l'Atlàntida,  
cadavre d'un continent  
que té la mar per fossana;  
mes, tità mal soterrat,  
tot sovint braceja i brama,  
i avui ha llançat un crit  
a sa veïna l'Espanya:  
—Filla meva del meu cor,  
vine, vine a mon llit d'aigua;  
mon cadavre és de gegant,  
mes n'hi cap un altre encara.  
—Per venir al fons del mar  
—li respon—, só jovençana;  
deixau-me vetllar ací,  
entremig d'Europa i Àfrica,  
ací d'on sortí Colom,  
ací on arribà sant Jaume.  
—Si no vols venir de grat,  
vindràs amb mi arrossegada,  
per los peus de tos turons,  
pels cabells de tos boscatges.  
—Al món tinc fondes arrels  
com la fe en té en la meva ànima;  
si em sosté la mà de Déu,  
no cauré jo anc que el cel caiga.—  
Veient que no hi vol baixar,  
ja li dóna una estrebada,  
movent-la de soca-arrel  
amb sos braços de muntanyes.  
Li envia de sos atlants  
una legió subterrànea;

la que té lo Tenerife  
per xemeneia titànica.  
Com minaires de l'infern  
que a sos peus minen i taupen,  
fan rodar-hi ses marors,  
ses marors de foc i flama.  
Tremola lo Mulhacén,  
serres de Ronda i Nevada,  
que veuen caure sos pobles  
com fruiters sa dolça càrrega.  
Trontollen serres i plans  
amb terrible sotragada,  
de València al Pirineu,  
de Portugal a Cerdanya.  
D'aqueixa trèmola nau  
n'és la Bètica la barca,  
la barca que en la maror,  
ai!, s'enfonsa ara abans ara!  
Se clivella lo seu fons,  
i per ses boques badantes  
l'Encèlado ponentí  
fa sentir ses bramolades:  
—Baixa amb mi al fons de la mar,  
baixa amb mi, ma filla Espanya;  
la mar d'on has tret un món,  
digna és de ser ta fossana.—  
No l'escolta Espanya, no,  
des que altres veus la demanen,  
la veu de sos fills que moren  
en Motril, Loja i Alhama.



—Caritat, oh veu de Déu!,  
que avui desvetlles ma pàtria,  
recorda-li ses grandors,  
lo que és avui i és estada,  
quan mig món i l'altre mig  
amb son penó s'abrigaven.  
Apaga-hi bé les passions  
que la tenen corsecada;  
la indiferència, aqueix gel  
que totes ses rodes para;  
la política sens cor,  
sense cor i sens entranyes;  
l'error que tot ho emmetzina,  
lo vici que tot ho mata;  
la blasfèmia, que aqueix fetor  
d'un sepulcre no es tanca.  
Lliga germans amb germans,  
les nacions unes amb altres,  
lliga la terra amb lo cel,  
lliga los homes als àngels.  
La caritat és la llei  
que fa gravitar les ànimes  
entorn del Déu de l'amor,  
que les atrau, mou i llança  
per camins de viva llum,  
amb ales de viva flama,  
com astres entorn del sol  
en la lluminosa cascada.  
Caritat, veu d'allà dalt,  
la veu de l'abisme apaga,

i l'harmonia dels cels  
ací en la terra davalla.—

## HIMNE A SANT FELIP NERI

*Oh sant Felip!, donau-nos adjutori  
del món en los perills:  
Oh sant Felip! Patró de l'Oratori!,  
salvau los vostres fills.*

Trist és lo món; la vida transitòria  
guia a la mort per espinós camí;  
com sant Felip cerquem en l'alta Glòria  
vida millor que no tindrà mai fi.

Si de Jesús volem la companyia  
nos la darà la santa oració;  
pare amorós s'inclina nit i dia  
al fill que orant ve a demanar perdó.

Pobres, malalts, veniu a nostres braços;  
Déu, quan morim, nos reba així en los seus,  
de l'infermer un àngel compta els passos  
i diu Jesús: «És un amic dels meus.»

Flors de plaer nos ofereix la vida,  
mes, ai!, fugim, puix guien a l'infern.  
Fugim del mónsos gustos són mentida,  
gust verdader sols lo pot dar l'Etern.

Los sacrament, oh fervorós prevere!,  
són l'aliment del pobre caminant;  
feu que plorant nos confessem com Pere,  
feu que a Jesús rebam com sant Joan.

De grans virtuts vostre Oratori és mare;  
que n'és de dolç venir-hi a reposar!  
Oh!, jo vull ser fill digne de tal Pare,  
camí del cel vos vull acompanyar.

Lo pit obert, rompudes les costelles,  
vostre gran cor nos ensenyau aquí:  
—Entrau -dieu—, veniu-hi com abelles;  
la mel que hi tinc és mel d'amor diví.—

Jo hi vull entrar i en sortiré com flama  
per inflamar lo cor de mos germans.  
Com no ajudar al bon Jesús qui l'ama?  
Com no salvar quan se'n condemnen tants?

Mare de Déu de l'Oratori guia,  
cuidau-lo Vós que en sou la dolça arrel;  
feu que estenen ses branques cada dia  
faça pujar les ànimes al cel.

## JESÚS I L'INFANT

Jesús la glòria retreia  
que al cel los justos tindran,  
i un dels Apòstols li deia:  
—Qui serà allí lo més gran?—

Al bell mig de la rodona,  
Jesús posa un infantó,  
sent-li d'aquella corona  
cada deixeble un floró.

Amb una estreta abraçada  
a son Cor diví lo uneix,  
i amb una dolça alenada  
son Esperit li infundeix.

—Qui vulla entrar en la Glòria  
—diu, moñstrant-los-lo amb lo dit—,  
trepitjant la vanaglòria,  
que es faça com ell petit.

A qui s'exalta, algun dia  
lo veureu humiliat;  
qui ara, ací baix s'humilia,  
serà allí dalt exaltat.

La porta del cel és baixa,  
l'orgullós no hi entra, no;  
hi entra tan sols que s'abaixa  
al nivell d'eix infantó.

No s'alça un arbre en la serra,  
si no hi enfonsa l'arrel:  
lo més petit en la terra,  
serà el més gran en lo cel.—

## INDEX DE POEMES

LA CARITAT .....	14
PER QUÈ CANTEN LES MARES? .....	16
LO CEGO D'ALHAMA .....	19
LA MORT DEL ROSSINYOL .....	20
LA BOIRA .....	23
L'ATZAVARA I LA FLOR .....	24
LO RECTOR DE VILANOVA .....	26
AMUNT! .....	28
AMOR .....	31
LO LLIRI BLAU .....	32
LO BRUEL .....	34
POBRA MARE! .....	38
EN COMILLAS .....	41
RESIGNACIÓ .....	42
LA MORT DE L'ESCOLÀ .....	46
LA CEGUETÀ .....	48
AMOR DE MARE .....	51
AMOR DE FILL .....	52
LA ROSA MARCIDA .....	54
BON MISSATGE .....	56
JESÚS A SOS AMICS .....	58
EN L'ENTERRO D'UN NIN .....	61
LA CUERETA .....	62
A LA MORT DE D. ANTONI LÒPEZ .....	66
JESÚS ALS NOIS .....	70
INGRATITUD! .....	73
L'HEURA ALS EXCURSIONISTES .....	74
ENDREÇA .....	78
RECORD DE MÚRCIA .....	79
LA VIUDA DE L'ESCULTOR .....	80
LA GINESTAIRE .....	84
MANE NOBISCUM, DOMINE .....	88
ALS CATALANS DE FILIPINES .....	90
LA VEU DE L'ATLÀNTIDA .....	94
HIMNE A SANT FELIP NERI .....	98
JESÚS I L'INFANT .....	100

**Llibres de la sèrie La Damunt**

1

**Brins d'espígol**

-Un jardí verdaguerià a Folgueroles  
Selecció i edició a cura d'Amics de Verdaguer

2

**Ruta Verdagueriana de Folgueroles**

Ricard Torrents

3

**Cançoner Verdaguerià**

Oriol Portell i Joan Vilamala

4

**Què diuen els ocells**

Proses i poesies  
Jacint Verdaguer

5

**Caritat**

Un llibre almoïna  
Jacint Verdaguer

Les poesies de *Caritat*, almenys una part, incideixen d'una manera o d'una altra en el tema de la caritat i amb d'altres que s'hi relacionen (la pobresa, la humilitat, l'orfenesa, l'amor matern, les persones desemparades, etc.). En moltes hi traspuja la preocupació pels temes socials de Verdaguer, embolcallada per la solució que tant ell com l'Església propugnaven per resoldre la lluita de classes: la caritat.

[del pròleg de Ramon Pinyol]

 FUNDACIÓ  
JACINT VERDAGUER

càtedra  
verdaguer

D'ESTUDIS LITERARIS  
DE LA UNIVERSITAT DE VIC